

Tisková zpráva - prohlášení: 1. 3. 2016

Šikana je špička ledovce

V posledních týdnech je pozornost nemalé části veřejnosti upnuta k případu žáků šikanujících učitelku. Bohužel nejde o tak řídký jev, jak by se mohlo zdát: v r. 2015 zaznamenala inspekce případy agrese vůči učiteli ve 28,8 % zkoumaných základních škol. Nebýt nezaviněného úmrtí pedagožky, asi by i tento případ prošel bez povšimnutí.

Nechci být generálem po bitvě, ostatně dnes leckdo vyslovuje soudy. Shodují se v jednoznačném odsouzení šikanujícího jednání. To ale přece musí vyslovit každý rozumný člověk. Daleko více bych přivítal seriózní debatu o tématu šikany, ale především o výchově obecně. Jen společné postupy při budování zdravých sociálních vazeb mají totiž smysl a mohou podobným situacím předcházet.

Jako představitel organizace, ve které pracuje přes pět stovek oddílů a více než stovka otevřených klubů, desítky tisíc členů i nečlenů a tisíce dobrovolníků-vychovatelů, považuji téma výchovy za mimořádně závažné, i když značně opomíjené, ovšem o to více bičované v případech tak křiklavých jako předmětná šikana.

Bylo by příliš povrchní tvrdit, že jde o selhání určitého modelu výchovy, byť k pochybení muselo dojít. Rychlé soudy totiž snadno přehlédnou, že kořeny podobného patologického jednání jsou v daleko větší paletě příčin, než je pouhé selhání jednotlivce či snad systému. Řeč je o hodně složitém sociálním jevu. Jde o souvislosti sahající přes vliv rodiny, faktické možnosti učitelů či výchovných institucí až po obecný hodnotový žebříček a vzory, které jsou dětem, mimo jiné i médií, každodenně nabízeny.

Nebudu předstírat, že Pionýr či já osobně víme o obecném a snadném řešení. Ale s klidným srdcem můžu říct, že nabízíme vyzkoušené osvědčené cesty. Z mnoha zkušeností víme, že jinde tzv. problémové děti často v oddílech mohou působit pohodově a možná se díky tomu „srovnat“ například i ve škole. I proto je u nás výskyt šikany a podobných jevů skutečně nízký. Naše oddíly jsou, slovy Programu Pionýra, „školou vztahů, respektu a řady dalších sociálních dovedností“. Místem, kde je prostor pro soutěživost a zdravé sebeprosazování, ale i pro přátelství a porozumění. Jsou prostředím podněcujícím osobní rozvoj jedince, ale ne hrubý individualismus, protože týmová spolupráce je tu nezbytná. Je nutné se umět dohodnout a přizpůsobit, jindy zase ukázat své schopnosti a třeba i převzít iniciativu.

Nepěstujeme kult dítěte chráněného před každou překážkou, cílem není o děti přehnaně pečovat a umetat jim cestičky, ale nabídnout jim prostor, kde se mohou podílet na tvorbě své činnosti, poznávat rovnováhu práv a povinností i přijímat odpovědnost za svá rozhodnutí.

To ale není jediný přínos, který Pionýr i další spolky dětí a mládeže nabízejí. My máme funkční žebříček hodnot zformulovaný do Ideálů Pionýra, například Přátelství, Pomoc, ale i Překonání či Pravda. Hodnoty popsané v jakémsi dokumentu mohou zavánět formalismem, ale ony vycházejí ze skutečného života našich oddílů, jsou naplňovány mnoha praktickými činnostmi. Smyslem není, aby je děti papouškovaly, ale aby je podvědomě vnímaly a ctily. Pomáhají nám v tom i naše výchovné programy, z nichž část je přímo zaměřena na rozvoj sociálních dovedností, které jsou nepochybně klíčové pro předcházení rizikovému chování, jako je šikana.

Jistě, i v oddíle se může takové chování vyskytnout, příčin je totiž velmi mnoho. To vyžaduje, abychom si tento problém uvědomovali neustále, ne jen v době, kdy média víří vodu kolem jednoho případu, abychom uvažovali nad souvislostmi a místo rozmišek vedli veřejnou diskuzi a společně vytvářeli pro děti prostředí podnětné a zároveň bezpečné. **Pionýr podobnou debatu uvítá a zapojí se do ní.**

Informaci podává:

Jakub Kořínek
jakub@pionyr.cz
777 745 886

Mgr. Martin Bělohlávek
předseda Pionýra
(martin@pionyr.cz)